

Pakkeforløb for hjertesygdomme

Undersøgelser og behandling
ved begrundet mistanke om

hjertesvigt

Region
Hovedstaden

midt
regionmidtjylland

REGION
SJÆLLAND

REGION NORDJYLLAND

DANSKE
REGIONER

HJERTEFORENINGEN

Indenrigs- og
Sundhedsministeriet

dsam
Dansk Selskab for Almen Medicin

sundhed.dk

Sundhedsstyrelsen

PAKKEFORLØB - HJERTESVIGT

I denne pjece findes en generel og kort beskrivelse af, hvad et pakkeforløb på hjerteområdet er. Mere konkret information om udredning og eventuelle behandling gives på den sygehusafdeling eller hos den praktiserende speciallæge, patienten bliver tilknyttet.

Sidst i denne pjece findes en ordbog.

Hvad er et pakkeforløb?

Et pakkeforløb er en måde at tilrettelægge undersøgelser og eventuel behandling på.

Formålet med et pakkeforløb er at tilbyde patienterne undersøgelser og behandling af høj kvalitet i veltilrettelagte forløb med klar information undervejs.

Pakkeforløb på hjerteområdet er blevet indført i hele landet på baggrund af en aftale mellem regeringen og regionerne. Der er udarbejdet pakkeforløb for fire hjertesygdomme. Pakkeforløbene tilbydes hjertepatienter, der ikke er akut syge, og som kan indgå i et planlagt undersøgelses- og behandlingsforløb.

Veltilrettelagte forløb

Pakkeforløbene skal sikre, at alle patienter får samme hurtige og korrekte behandling. Forløbet er baseret på kliniske retningslinjer, der er udarbejdet af specialister fra hele landet.

Nogle patienter har behov for flere undersøgelser og behandlinger end de, der normalt indgår i et pakkeforløb. Det kan for eksempel være patienter, der også har andre sygdomme. Disse patienter har samme ret til veltilrettelagte forløb med klar information undervejs.

Der er fastsat rammer for, hvordan forløbet skal planlægges. Pakkeforløb indeholder desuden mål for, hvor hurtigt forløbet bør gennemføres. Det kaldes forløbstid (læs mere om forløbstid på side 4). Valg af undersøgelse og behandling undervejs i forløbet sker i samråd med patienten.

Klar besked

Personalet på sygehuset vil løbende informere patienten om det konkrete forløb. Derudover vil patienten få tilknyttet en kontaktperson på sygehuset, som også kan svare på spørgsmål om forløbet. Til samtalerne kan det være en god idé at tage en pårørende med, som kan hjælpe med at spørge ind til de mange informationer, der gives.

Hvem henvises til pakkeforløb?

Henvisning til et pakkeforløb sker, når en praktiserende læge eller speciallæge har begrundet mistanke om, at en person lider af hjertesvigt. Mistanken af- eller bekræftes med de indledende undersøgelser i pakkeforløbet.

Hvis det ved udredningen viser sig, at der alligevel ikke er tale om hjertesvigt, bliver patienten ikke behandlet i et pakkeforløb.

PAKKEFORLØB FOR HJERTESVIGT

På de følgende sider findes en oversigt over indholdet i et pakkeforløb for hjertesvigt.

I de beskrivelser af pakkeforløbene, der er udarbejdet til det sundhedsfaglige personale, findes mere detaljerede oplysninger om pakkeforløbene. Beskrivelserne kan findes på Sundhedsstyrelsens hjemmeside: www.sst.dk.

Start på pakkeforløbet

Patienten kan have gennemgået en række undersøgelser hos praktiserende læge eller speciallæge. Et pakkeforløb begynder, når der er begrundet mistanke om hjertesvigt.

Der er begrundet mistanke om hjertesvigt, hvis patienten har mindst ét af nedenstående tre symptomer:

- Uforklaret åndenød
- Væskeophobning
- Unormal træthed og nedsat funktionsniveau

Og hvor der fortsat er begrundet mistanke om hjertesvigt efter hjertekardiogram (ekg), lungefunktionsundersøgelse og blodprøver.

Den praktiserende læge eller speciallæge vil informere om, hvad der ligger til grund for den begrundede mistanke om hjertesvigt. Herefter vil patienten blive henvist til de indledende undersøgelser i pakkeforløbet med henblik på at få af- eller bekræftet mistanken. Disse undersøgelser foregår enten hos en praktiserende speciallæge eller på sygehuset.

Indledende undersøgelser (udredning)

Forud for undersøgelserne informeres patienten om, hvordan undersøgelserne gennemføres.

Alle patienter henvist med mistanke om hjertesvigt skal have foretaget en ultralydsscanning af hjertet (ekkokardiografi).

Derudover kan foretages en eller flere af følgende undersøgelser afhængigt af, hvilken årsag man formoder ligger til grund for symptomerne:

- Røntgenbillede af brystkasse, hjerte og lunger
- Hjerte-CT-scanning
- SPECT-scanning, PET-scanning eller MR-scanning af hjerte og lunger
- Koronararteriografi (KAG)
- Ultralydsscanning af hjertet foretaget gennem spiserøret (TEE)

Hvis diagnosen viser sig at være hjertesvigt, vil patienten blive informeret om mulige behandlingstilbud og tidspunkt for start på behandling.

Behandling

Før behandlingen sættes i gang, vil lægen drøfte behandlingsforløbet med patienten.

Alle patienter med hjertesvigt tilbydes medicinsk behandling. Herudover vil nogle patienter også have behov for behandling i form af ballonudvidelse (PCI) eller bypass-operation. Eventuelt kan der ved operation indsættes en pacemaker (ICD/CRT).

Efterfølgende vil patienten blive orienteret om det videre forløb, som kan omfatte yderligere behandling og rehabilitering.

Behandlingskontrol og rehabilitering

Patienter med hjertesvigt vil løbende og ofte resten af livet skulle gå til kontrolbesøg på sygehuset, hos praktiserende speciallæge eller hos egen læge. Dette sker for at vurdere, om der er behov for at ændre i den medicinske behandling. Det planlægges individuelt, hvor ofte kontrolbesøgene skal ske.

Når det kan ses, at hjertet og kredsløbet fungerer stabilt, kan patienten begynde individuel rehabilitering for at forbedre den fysiske formåen og livskvalitet, f.eks. fysisk træning.

Forløbstid

For at sikre patienten et forløb uden unødigt ventetid, er der fastsat mål for, hvor hurtigt forløbet bør gennemføres. Målsætningen for et pakkeforløb for hjertesvigt er, at der ikke går længere end syv hverdage fra henvisningen er modtaget på den sygehusafdeling eller hos den praktiserende speciallæge, der skal undersøge patienten, til det første fremmøde.

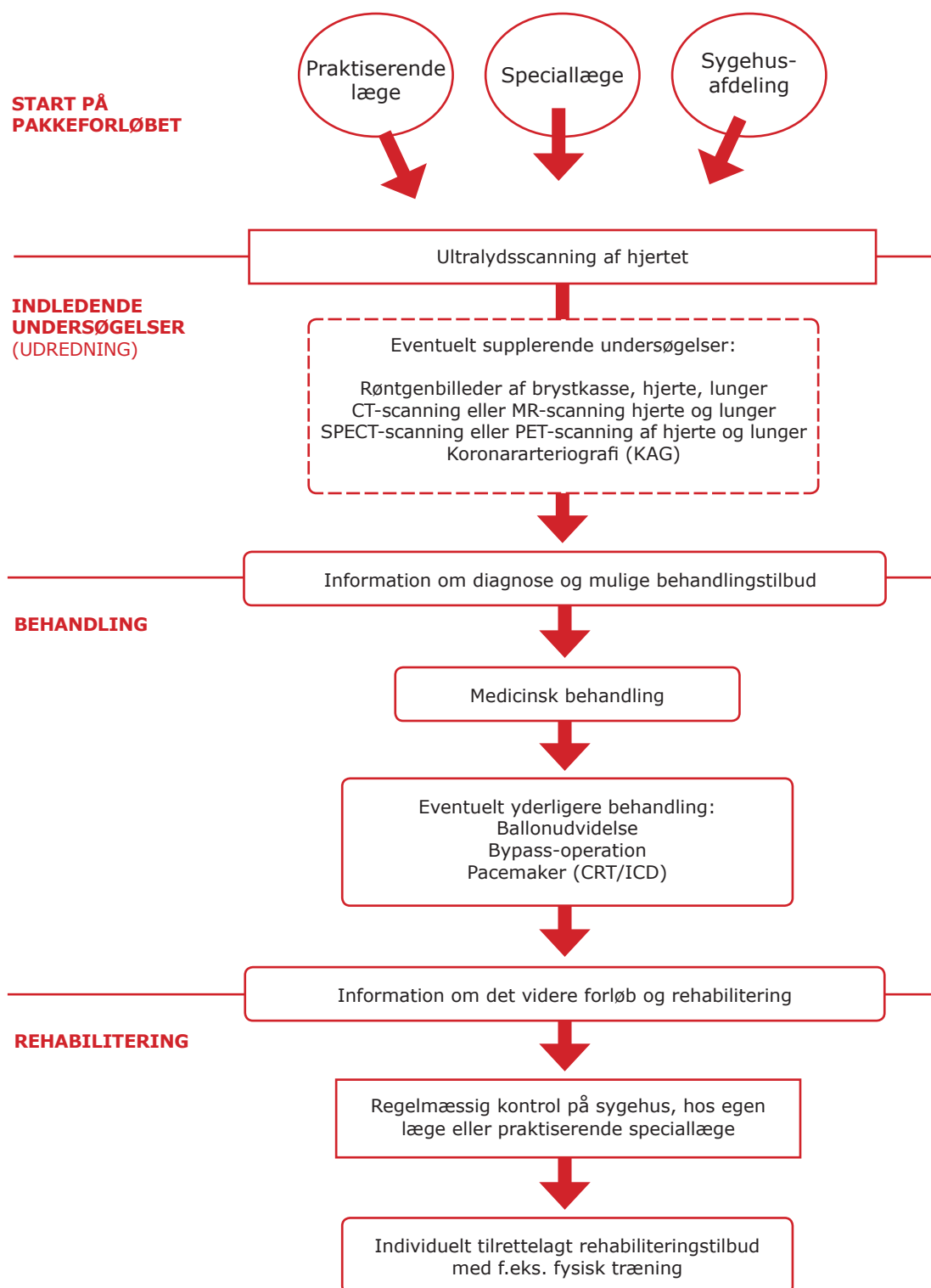
Derudover tilrettelægges udredningen og behandlingen individuelt og hurtigst muligt. Sygehuset eller den praktiserende speciallæge kan orientere nærmere om tiderne for behandling og efterbehandling.

Forløbstiden kan variere fra patient til patient. Det kan blandt andet afhænge af, om der skal ske en sideløbende undersøgelse eller behandling af andre sygdomme, eller at patienten ønsker længere tid til at vænne sig til situationen og til at træffe beslutning om behandling.

Forløbstiderne er dermed ikke en rettighed, men de kan bruges som rettesnor for, hvor lang tid der højst bør gå fra henvisningen, og til behandlingen er begyndt.

FLOWCHART over pakkeforløb for hjertesvigt

Oversigten er et forenklet billede af pakkeforløbet for hjertesvigtssygdom. Den tager udgangspunkt i et typisk patientforløb, som tilpasses den enkelte patient og derfor kan variere fra det viste. Patienter, der viser sig ikke at lide af hjertesvigtssygdom, udgår af pakkeforløbet.

PATIENTRETTIGHEDER

Sygehusvalg og behandling i udlandet

Patienter, der henvises til pakkeforløb, er som øvrige patienter omfattet af reglerne om frit sygehusvalg og kan frit vælge mellem de offentlige sygehuse i Danmark.

Pjecen: "Sygehusvalg – Frit og udvidet frit valg af sygehus. Udvidede rettigheder i psykiatrien. Behandling på sygehus i udlandet" beskriver reglerne for frit valg mellem offentlige sygehuse i Danmark samt mulighederne for at blive behandlet på private sygehuse eller i udlandet. Det kan blandt andet ske efter reglerne om udvidet frit sygehusvalg og EU-retten. Pjecen kan hentes på Indenrigs- og Sundhedsministeriets hjemmeside: www.im.dk

Yderligere information om frit og udvidet frit valg af sygehus kan fås ved henvendelse til en patientvejleder.

RÅDGIVNING

Patientvejledere

I alle regioner er der patientvejledere. Her kan enhver patient henvende sig med problemer, der ikke umiddelbart kan løses sammen med personalet på sygehuset. Patienten kan anonymt og uforpligtende tale med en patientvejleder om ønsker og problemer. Patientvejlederen vil sammen med patienten forsøge at finde en løsning. Patientvejlederen har tavshedspligt.

Kontaktoplysninger til patientvejledere

Region Syddanmark	76 63 14 90 patientkontor@regionsyddanmark.dk
Region Midtjylland	87 28 48 70 patientkontoret@stab.rm.dk
Region Nordjylland	96 35 10 10, patientkontor@rn.dk
Region Sjælland	70 15 50 01 patientkontoret@regionsjaelland.dk
Region Hovedstaden	48 20 57 17 patientkontor@regionh.dk
Amager Hospital	32 34 30 26
Bispebjerg Hospital	35 31 22 05
Bornholms Hospital	56 90 97 08
Frederiksberg Hospital	38 16 30 87
Frederikssund Hospital	48 29 52 37
Gentofte Hospital	39 77 30 22
Glostrup Hospital	43 23 26 46
Helsingør Hospital	48 29 22 89
Herlev Hospital	44 88 40 16
Hillerød Hospital	48 29 30 24
Hvidovre Hospital	36 32 27 70
Rigshospitalet	35 45 55 90
Psykiatrisk Center Sct. Hans	46 33 46 99

Hjerteforeningen

Alle, der har hjertekarsygdom inde på livet, kan få råd og vejledning i Hjerteforeningen. Hjertepatienter og pårørende kan ringe til et af Hjerteforeningens rådgivningscentre alle hverdage kl. 9-15 og få telefonisk rådgivning eller bestille tid til en personlig samtale. Der er information om rådgivningscentrene på Hjerteforeningens hjemmeside.

Patienter og pårørende kan også ringe til den gratis telefonrådgivning, Hjertelinjen, på 80 20 33 66 alle hverdage kl. 9-15 og onsdag, fredag og søndag kl. 18-21.

Læs mere på Hjerteforeningens hjemmeside: www.hjerteforeningen.dk
Her er også information om bl.a. hjertekarsygdomme, undersøgelser og behandling.

ORDBOG

Begrundet mistanke	Når et eller flere bestemte symptomer eller undersøgelsesfund er til stede, kan det være udtryk for hjertesvigt. Hvis de første undersøgelser hos din læge ikke giver en anden forklaring på dette, er der tale om begrundet mistanke og personen bliver henvist til pakkeforløb.
Ballonudvidelse (PCI)	En ballonudvidelse foretages ved at føre et tyndt kateter via lysken eller armen gennem en stor blodåre op mod hjertet og ind i de forsnævrede pulsårer, hvor en lille ballon for enden af kateteret presser blodproppen og forsnævringerne til side, så blodet igen kan passere uhindret igennem blodåren. Behandlingen kan blive suppleret med indsættelse af en stent, som er et lille metalnet, der placeres inde i forsnævringen i blodåren for at holde den åben.
Bypass-operation	Indsættelse af en blodåre (typisk taget fra benet) mellem hovedpulsåren og et sted på hjertet efter forsnævringen for at få blodet til at passere forbi de forsnævrede steder i kranspulsårerne.
CRT-pacemaker	En særlig type pacemaker med tre elektroder, der indopereres og bruges til behandling af nedsat pumpefunktion og samtidig problemer med at de to hjertekamre pumper forskudt af hinanden. Den kaldes også en biventrikulær pacemaker. Den afgiver for hvert hjerteslag impulser til begge hjertekamre, så de trækker sig sammen på samme tid.
Diagnose	At stille en diagnose vil sige at bestemme, hvilken sygdom der er tale om.
Hjerte-CT-scanning	En avanceret røntgenundersøgelse, der giver detaljerede billeder af hjertet. Scanneren opsamler data, som behandles i en computer.
Hjertekardiogram (ekg)	Metode til måling og registrering af hjertets elektriske aktivitet.
Hjertesvigt	Sygdom, hvor hjertes pumpefunktion er nedsat. Kaldes også hjerteinsufficiens.
ICD, Implanterbar defibrillator	En avanceret pacemaker, der indopereres og bruges til behandling af hjertestop, hjertekammerflimmer og andre alvorlige hjerterytmeforstyrrelser ved at afgive et elektrisk stød i hjertet.
Koronararteriografi (KAG)	Røntgenundersøgelse af hjertets kranspulsårer. Undersøgelsen foretages med et kateter, der føres op til hjertet via lysken.
MR-scanning	Scanning ved hjælp af magnetisk resonans, hvor patienten er placeret i et kraftigt magnetfelt. Ved at sende almindelige radiobølger mod det undersøgte område af kroppen og registrere ekkoet, kan computere omdanne signalet til et meget præcist billede af kroppens indre dele.
PET-scanning	PET-scanning er en billedundersøgelse, hvor man får sprøjtet radioaktivt mærkede sporstoffer ind i kroppen, inden man bliver scannet.
SPECT-scanning	SPECT er en scanningsmetode, der kan bruges til at undersøge blodets gennemstrømning i hjertet og vise hvor godt hjertets muskulatur iltes.
Udredning	De indledende undersøgelser i et pakkeforløb, der som regel foregår på et sygehus. Formålet med udredning er at af- eller bekræfte om, der er tale om en hjertesygdom.
Ultralydsscanning af hjertet	En undersøgelse, hvor ekkoet fra lydbølger danner et billede af hjertet. Undersøgelsen foregår ved, at et lydhoved bevæges hen over huden. Kaldes også ekkokardiografi.
Ultralydsundersøgelse gennem spiserøret (TEE)	Ultralydsscanning af hjertet foretaget gennem spiserøret som en kikkertundersøgelse.